

Lokalhistoriker og amatørarkæolog Ingvald Oluf Christian Larsen, Vindinge

Når man taler om lokalhistorie i Vindinge, kan man ikke komme udenom lokalhistoriker Ingvald Larsen som arbejdede ihærdigt for at Vindinge skulle have et lokalarkiv. Og jeg ved at det glædede Ingvald Larsen meget, da endelig lykkedes i begyndelsen af 1980'erne at etablere et lokalarkiv i Vindinge.

Da jeg begyndte at arbejde i arkivet i slutningen af 1990'erne havde der i mere end 10 år stået nogle skuffer og kasser mærket med Ingvald Larsens navn. Efter yderligere nogle år fik jeg endelig i 2003 mod på at se i kasserne.

Det var en blandet samling lige fra dagbøger og dokumenter til cigaræsker med potteskår, malm og udstyr til fremstilling af haglpatroner. Efter en større sortering og en løs, hurtig skimten i dokumenterne blev jeg fanget og dybt optaget af personen Ingvald Larsen.

Med udgangspunkt i hans dagbøger og notater vil jeg beskrive hans livsforløb i korte træk.

Han var født den 31.1.1900 i København som den ældste søn af en søskendeflok på otte. Han vokser op hos sine morforældre, som boede på Roskilde Mark, og gik i skole på Roskilde Markskole indtil sin konfirmation i april 1914. Af de årlige vidnesbyrd i skolen fremgår det, at hans interesse for historie var stor. Han bliver som 14-årig udskrevet fra skolen med højeste karakter i næsten alle fag, og om historie skriver læreren: "Også her er han absolut skolens flinkeste dreng. Han har altid lært sine lektier til fuldkommenhed".

Efter sin konfirmation i april 1914 tjente han tre år på en gård i Øde Hastrup, og i vinteren 1918/19 tog han ophold på Ryslinge Højskole. Herefter var han på et tre måneders kursus i Maskinbrug for Landmænd i København.

Det var antagelig på Ryslinge, han fik øjnene op for, at der var en verden udenfor Danmark.

Men tilbage til dagbøgerne, som bærer præg af undertiden at være opbevaret meget fugtigt, måske på karlekamre. På første side i den første dagbog står der: "24.3.1915. Ole hentede Foderstoffer i Roskilde. Jeg købte denne dagbog".

De efterfølgende sider giver et billede af hans dagligdag ved landbruget.

I 1920 var Ingvald i Indenrigsministeriet for at få en rejsetilladelse, da han sammen med vennerne Kristian og Holger, ville arbejde ved landbruget i Norge.

Den 13. maj fik Ingvald brev om, at det norske konsulat havde billiget hans rejsetilladelse. De to andre havde intet hørt. Dagen efter cyklede han til København for at få et rejsepas, men får det ikke, fordi han ikke kunne oplyse, hvilken dag han skulle rejse. Han cykler derfor hjem igen og nåede at køre fem læs møg ud om eftermiddagen!

Endelig kom brevene til hans venner, og den 19. maj 1920 rejste de tre unge mænd til København, fik deres pas, købte lidt tøj og tog toget nordpå kl. 8.15 om aftenen. I togkupeen var de fire danskere og en svensker. Ingvald og Kristian sov på hver sin bagagehylde, de andre på gulv og bænke. Næste dag skriver Ingvald i sin dagbog: "Vågnede tidligt, for det var selvfølgelig ikke noget fjerdermadras at ligge på". I tolden i Kristiania (Oslo) nappede tolderne Kristians cigarer, og han måtte af med 20 kr.

Ingvald fik arbejde hos Syvsætre Stenindustri, et par hundrede kilometer nord for Oslo. Her arbejdede han næsten i to år ved landbrug og stenbrug og tjente ca. 200 kr. om måneden. Men der blev også tid til en uges ferie, hvor han sammen med Kristian cyklede rundt i Sydnorge. I 1922 vendte Ingvald tilbage til Danmark og tog et 6 måneders ophold på Tune Landbrugsskole.

Udlængslen var stadig stor. Nu var det Canada der fristede. I foråret 1924 rejser Ingvald til Esbjerg og går ombord på englandsbåden til Harwich - uden at kunne så meget som et eneste engelsk ord. I dagbogen skrev han, at det første engelske ord han lærte på skibet var "come on". Han anskaffede sig også en lommeordbog.

Rejsen går via London til Liverpool, og videre med skib til Belfast, passerer Newfoundland og pinsedag sejler han op ad den tilisede St. Lawrence flod, hvor han en majaften i regnvejrl forlader skibet i Montreal og løser billet til Winnipeg.

Billedet er taget i 1924 i Canada.

Ingvald Larsen står bagerst som nr. 2 fra højre.

Undervejs ernærer han sig en tid ved forefaldende arbejde i skovene eller tog arbejde ved jernbanen. Han kommer helt til Saskatoon i det nordvestlige Canada, men vender rundt, og nytårsaften 1924 rejser han med sit tøj på nakken til Port Arthur for at hente post. Han når tilbage til Toronto, men kort tid efter rejser han videre og får ansættelse ved mineselskabet Garson Mine i Creighton nær Sudbury i Ontario. Området har en af verdens største forekomster af nikkel. Senere betaler han 171 dollar for et engelsk kursus og læreren skriver, at hans besvarelser "åbenlyst var resultatet af et ærligt og gennemtænk studium". Han bliver efterhånden ganske god til engelsk og får tilbudt job på et sprængningshold, hvor han for mineselskabet rejser rundt i Canada for at finde andre nikkelforekomster. Ingvald har nu opholdt sig tre år i Canada og overvejer at vende tilbage til Danmark. Den 19. juli 1927 var han på det danske konsulat i Montreal for at forny sit pas. Rejsen førte ham videre til New York, hvor han gik om bord på skibet "Hellig Olav", og ni døgn efter ankom han til Oslo.

Nogle år efter hjemkomsten fortalte han en aften på lærer Nielsens opfordring, på Vindinge skole, om sin tur til Canada. På den tid blev der reklameret kraftigt over hele landet for rejser til Canada. I en reklame han netop havde modtaget fra Canadian Pacific Railway "var der jo kun lutter lovord om Canada, når man lige tager i betragtning, at der skal hænges i - det bliver jo som regel overset". Og Ingvald fortsætter: "Jeg har ikke noget at klage over i Canada, men at muligheder skulle være så meget større derovre end herhjemme, det hænger vel sammen med, at når folk er derovre, så er mange af dem tvunget til at tage ganske anderledes fat, end tilfældet er herhjemme".

Vel hjemme i Vindinge tager han arbejde på Tunestillingen, som var under nedbrydning, og her hører han, at Niels Henriksen på Herredsfogedgården i Vindinge var meget syg. Han fik en snak med Henriksen, og de bliver hurtigt enige om, at Ingvald Larsen straks

(samme dag) skal overtage gården for 40.000 kr. Ingvald lagde med det samme 9.000 kr. i udbetaling og indfrie et lån på 16.000,00 kr., det var den 23. august 1927. Da der næsten ingen foder fandtes på gården, kørte Ingvald samme eftermiddag til Foderstofflen i Roskilde for at købe nye forsyninger.

Lørdag den 25. maj 1928 skriver Ingvald i dagbogen: "Fejede gård og ordnede lidt i haven. Var i Roskilde for at blive klippet og tale med sagføreren".

Dagen efter står der i dagbogen: "Bryllup i dag. Fik en del gaver og telegrammer, selvom der jo ikke var mange som skulle vide det. Bedstemoder var herude, det var også fint vejr, men jeg havde dog knapt ventet, at hun skulde nå helt herud. Dog var hun rask og glad".

Ingvald blev gift med Jenny, som var enke efter en fodermester i Tune, der blev stannet ihjel af en tyr.

I 1947 køber Ingvald ca. 5 tdr. land jord tæt på Vindinge By og bygger en mindre bolig. Da han bortforpagtede Herredsfogedgården i 1951 flytter han til sin nye bolig på Stærkendevej i Vindinge.

Den interesse han i sin tidlige ungdom nærede for historie og arkæologi havde han nu tid til at dyrke fuldt ud, Han satte sig grundigt ind i sagerne og fulgte genne årene mange arkæologiske udgravninger i Vindinge. Især Nationalmuseets udgravning af gravpladserne blev nøje fulgt gennem 6-8 år.

Ingvald Larsen var anerkendt som amatørarkæolog, og da Nationalmuseet udgav et tidsskrift om fundene i Vindinge nævnte man specielt Ingvald Larsen og takkede ham for hans store indsats. Det var sikkert en stor glæde for ham at blive anerkendt af fagfolk.

I april 1968 skrev Kunstakademiets Kunsthøjskole til Ingvald Larsen og spurgte, om han ville assistere i forbindelse med opmåling og udgravning af Reerslev kirkegård, og han blev venligst bedt om at oplyse sit honorar.

Ingvald skriver i sit svar, at han meget gerne vil assistere, og da han selv disponerer over sin tid, bliver arbejdstiden ikke noget problem. "Med hensyn til betalingsspørgsmålet har jeg ikke tænkt at skulle have nogen betaling for min deltagelse, dog jeg hermed har lejlighed til at pleje min egen private lokalhistoriske amatørinteresse". Han fik dog et honorar efter statens takster.

Ingvald Larsen gjorde aldrig noget stort væsen af sig og forholdt sig altid kritisk, tog ikke et indlysende svar for at være det rigtige. Ofte har han haft diskussioner med fagfolk, som siden har måttet anerkende hans standpunkt. En fagsnak med Ingvald kunne værre besværlig og tidskrævende, men han høstede stor anerkendelse for sin enestående viden.

Takket være Ingvald Larsens interesse for lokalhistorie og arkæologi har han været til stor inspiration for Vindinge Lokalhistoriske Forening og Arkiv samtidig med, at han har efterladt noget værdifuldt for eftertiden.

Henrik Høgstrup
Arkivleder
Vindinge Lokalhistoriske Forening

1. november 2010